

การประถมศึกษา

ความหมาย

การประถมศึกษาตามหลักสากล หมายถึงระบบ การศึกษาระดับพื้นฐานหรือการศึกษาในระยะแรก ซึ่ง จัดขึ้นสำหรับประชากรในวัยเด็กตอนต้นต่อจากการ- จัดการศึกษาระดับเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัย และเป็น การจัดการศึกษาก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การประถมศึกษาในความหมายดั้งเดิม หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งให้เด็กวัยต้น อ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้ คิดคำนวณเป็น รวมทั้งอบรมสั่งสอนให้เกิดธรรมจริยา เพื่อเป็นพล- เมืองดี มีศีลธรรม มีความรู้ในการประกอบอาชีพ พื้นฐานของชีวิตตามสมควรแก่สภาพ

การประถมศึกษาในความหมายปัจจุบัน หมายถึง ระบบการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นสำหรับเด็กในวัยต้น เพื่อเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน และสร้างเสริมมวลประสพ- การณ์ อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตของตนเอง และ ของสังคมส่วนรวม

การประถมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตรและ การสอน หมายถึง การศึกษาสำหรับเด็ก ซึ่งมีอายุ ระหว่าง ๖ ขวบ ถึง ๑๒ ขวบ โดยประมาณ ซึ่ง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้โดยทั่วไปเป็นการ- ศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีตัวบทกฎหมายเกณฑ์บังคับให้ เด็กทุกคนซึ่งมีอายุย่างขึ้นปีที่ ๘ ต้องศึกษาเล่าเรียน อยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งอายุย่างขึ้นปีที่ ๑๕ จึงจะ พ้นเกณฑ์บังคับ เด็กในวัยนี้จะต้องศึกษาตามหลักสูตร ประถมศึกษาอยู่ประมาณ ๖ ปี จึงจะจบหลักสูตร ประถมศึกษา

การประถมศึกษาโดยนัยแห่งวิถีชีวิตสังคมประ-

ชาธิปไตย หมายถึงระบบการศึกษาซึ่งจัดขึ้น เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เป็นการศึกษาระดับ เดียวที่เกื้อกูล สิทธิ โอกาส และความเสมอภาค ทางการศึกษาแก่ประชากรทุกหมู่เหล่า เผ่าพันธุ์ เพศ ฐานะและอาชีพ ให้ได้รับการศึกษาทั้งทางด้านเสริม สร้างทักษะ อันเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประสบการณ์ ชีวิต และพื้นฐานอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน โดยรัฐ ไม่เพียงจัดบริการทางการศึกษาแบบให้เปล่าเท่านั้น- แต่ยังคงต้องมีหน้าที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม แก่ การศึกษาระดับประถมศึกษา โดยถือเป็นนโยบายสำคัญ อันดับแรกของการพัฒนาประเทศ

ประวัติความเป็นมา

การจัดให้ผู้คนได้รับการศึกษานั้นมีมาแต่โบราณ เมื่อมนุษย์เริ่มรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มชน และก่อให้เกิดระบบสังคมนั้น การจัดการศึกษาย่อมเป็นกระบวนการ สังคมประการอย่างหนึ่ง ในระยะแรกการจัดการ การศึกษามีลักษณะเป็นระบบรวม ยังมีได้แยกเป็นระดับ อนุบาล ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษาอย่างปัจจุบัน เมื่อสังคมมนุษย์ก้าวผ่าน พันยุคมืดมาแล้ว การจัดการศึกษาก็เริ่มมีระบบ และ ระดับ กรีกนับว่าเป็นแม่บทของการจัดการศึกษายุค โบราณ กรีกในยุคที่ย้อนหลังไปไม่ต่ำกว่า ๒๐๐๐ ปี จัดการประถมศึกษาที่เรียกว่า Palaestra เมื่อ มาถึงยุคโรมัน โรงเรียนประถมศึกษา เรียกว่า Ludus School ภายหลังเมื่ออาณาจักรโรมัน เสื่อมลง การศึกษาก็ดำเนินมาในรูปของศิลปศาสตร์ เสรี (Liberal Arts) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชา ไตรภาค (trivium) และจตุภาค (quadrivium)

สำหรับระดับประถมศึกษาชั้นนั้น จะอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายศาสนจักร มีนักบวช หรือพระเป็นผู้สอนวิชาพื้นฐานที่รู้จักกันดี คือ อ่าน เขียนและเลข (3 Rs) การจัดประถมศึกษาไม่ว่าจะเป็นของต่างประเทศหรือของไทย ก็อยู่ในลักษณะอนุรักษนิยม (Conservatism) เช่นที่กล่าวมาแล้วเป็นเวลาช้านาน จนกระทั่งอย่างขึ้นศตวรรษที่ ๑๙ เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้าน ปรัชญา วิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม มีผลกระทบต่อการจัดรูปแบบของการประถมศึกษา ซึ่งในยุโรปเรียกว่า primary school ในสหรัฐอเมริกา เรียกว่า elementary school ปรัชญาการศึกษาแบบพิพัฒนาการ หรือพิพัฒนิยม (Progressivism) ได้รับความนิยมและเข้ามามีบทบาทในการสร้างระบบการศึกษายุคใหม่ ทั้งทางด้านปรัชญา จิตวิทยา การจัดการเรียนการสอน การบริหารโรงเรียนและอื่น ๆ เกิดมีวิชาการสอน (pedagogy) ระดับประถมศึกษาขึ้นโดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ บทบาทของปรัชญาการศึกษาแบบพิพัฒนิยม ซึ่งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา บทบาทขององค์การสหประชาชาติ และความร่วมมือระหว่างประเทศมีอิทธิพลต่อความคิดของการจัดการประถมศึกษาในประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง

สำหรับการศึกษาของไทย ยุคโบราณ นับตั้งแต่ยุคสุโขทัย อยุธยา รัตนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้น การจัดการศึกษาอยู่ในรูปแบบอนุรักษนิยมเช่นเดียวกับต่างประเทศ ประเทศไทยเริ่มได้รับแนวคิดในการจัดการศึกษาอย่างยุโรป ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๑๙๙-๒๒๓๑) ไทยเริ่มมีแบบเรียนชั้นประถมศึกษาเรียกว่า จินดามณี สอนเด็กเช่นเดียวกับยุโรป ทางด้านวิชาชีพ วิชาการต่อเรือในยุคอยุรยานั้น ได้รับจากตะวันตกและยังหลงเหลือมาจนกระทั่งปัจจุบัน การศึกษาส่วนใหญ่ยังผูกพันอยู่กับการสอนศาสนา ดังเช่น ในสมัยพระเจ้าบรมโกษฐ์ (พ.ศ.

๒๒๗๕-๒๓๐๑) ถือเอาการบวชเรียนเป็นพื้นฐานการศึกษาเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ การประถมศึกษาสมัยอยุธยาไม่เจริญก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เพราะการสงครามและการเสียกรุงศรีอยุธยาถึง ๒ ครั้ง ถึงยุคธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๑-๒๓๒๕) สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมตำราวิทยากรต่างๆ มาไว้ที่วัดจันทรประดิษฐาราม ฝั่งธนบุรี ซึ่งเท่ากับตั้งวิทยาลัยการศึกษาของไทยขึ้นเป็นแห่งแรก ถึงยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยก็ยังติดพันสงครามกับพม่า กว่าจะฟื้นฟูศิลปวิทยากรได้ก็ถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ. ๒๓๕๒-๒๓๖๗) เมื่อบ้านเมืองเริ่มสงบ ชาวต่างประเทศก็เดินทางเข้ามาเจริญไมตรีกับไทย ทั้งในรูป นักการทูต นักบวช และพ่อค้าวาณิช วิทยาการสมัยใหม่ เช่น วิทยาการพิมพ์ การแพทย์ ดาราศาสตร์ ฯลฯ เริ่มเผยแพร่มายังประเทศไทย รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๓๙๓) โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (พ.ศ. ๒๓๗๙) เพื่อเป็นที่รวมของศิลปวิทยาการทุกสาขา ซึ่งเท่ากับได้ทรงตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทยขึ้น บรรดานักปราชญ์ราชบัณฑิต นักศึกษาค้างมั่งมาสู่วัดพระเชตุพนฯ อันก่อให้เกิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาของไทยในยุคต่อๆ มา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๙๓-๒๔๑๑) เริ่มมีการพิมพ์เอกสารตำราแบบเรียนระดับประถมศึกษาแพร่หลาย อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเบื้องต้นแก่กุลบุตรและกุลธิดาไทยอย่างยิ่ง คนไทยเริ่มเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเปิดสอนขึ้นในราชสำนัก หมอสอนศาสนานิกายเพรสไบทีเรียน (Presbyterian) เริ่มตั้งโรงเรียนขึ้นเป็นแห่งแรก (พ.ศ. ๒๓๙๕) และ พ.ศ. ๒๔๐๓ เป็นครั้งแรกที่มีครูไทยสอนภาษาไทยในโรงเรียนชาวต่างประเทศ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว
ตั้งโรงเรียน
(พ.ศ. ๒๔๐๓)
อาจารย์
โปรดเกล้าฯ
ขึ้นในพระ
เด็ก ๆ ที่
และ บุตร
โปรดเกล้าฯ
วัดมหรณ
พระบรมม
ว่า โรงเรียน
ประชาชน
ถมศึกษา
ภูมิภาค ๖
นี้เริ่มมีรูป
จากที่มีพร
กรมศึกษา
๒๔๓๕ ตั้ง
การศึกษา
ก็เริ่มมีระ
ให้ประกาศ
เพื่อจัดกา
ขอบได้เล
ประโยค
ประถมศึ
ศึกษา ส
พ.ศ. ๒๔
การ(แพ
จัดการ
ตามยุค
ใช้แผน
พ.ศ. ๒๔

เจ้าอยู่หัว (พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๕๓) โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนแห่งแรก ขึ้นในพระบรมมหาราชวัง (พ.ศ.๒๔๑๔) โดยมี พระศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นครูใหญ่คนแรก และพ.ศ.๒๔๒๕ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เพื่อสอนภาษาอังกฤษแก่เด็กๆ ที่เป็นพระโอรส พระธิดา ของพระราชวงศ์ และ บุตร ธิดา ของข้าราชการบริพาร พ.ศ.๒๔๒๗ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนประชาบาลแห่งแรกขึ้นที่ วัดมหรณพาราม ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษานอกพระบรมมหาราชวังเป็นแห่งแรกและเรียกกันสมัยนั้นว่า โรงเรียนประชาบาล ครูที่สอนก็เรียกว่า ครู-ประชาบาล จากสถิติ พ.ศ.๒๔๒๘ มีโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ๑๔๒ โรง ในส่วนภูมิภาค ๖ โรง การจัดการศึกษาของไทยในระยะนี้เริ่มมีรูปแบบเป็นองค์การขั้นชัดเจน ดังจะเห็นได้จากที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกรมศึกษาธิการขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๐ และ พ.ศ.๒๔๓๕ ตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยตรง นับตั้งแต่บัดนั้นมาการประถมศึกษา ก็เริ่มมีระบบเป็นรูปร่างขึ้น พ.ศ.๒๔๓๘ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับแรกของไทย เพื่อจัดการประถมศึกษาให้เด็กอายุระหว่าง ๗-๑๐ ขวบได้เล่าเรียนในประถมศึกษาประโยคต้น ๓ ปี ประโยคกลาง ๓ ปี และประโยคสูง ๓ ปี โรงเรียนประถมศึกษาที่รัฐจัดทั่วๆ ไป เรียกว่าโรงเรียนมูลศึกษา ส่วนของเอกชนเรียกว่า โรงเรียนเชลยศักดิ์ พ.ศ.๒๔๔๑ มีพระบรมราชโองการให้ประกาศโครงการ(แผนการ)ศึกษาเป็นฉบับแรก หลังจากนั้นการจัดการประถมศึกษาของไทย ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของบ้านเมือง เพราะได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาหรือโครงการอีกหลายฉบับคือ ฉบับ พ.ศ.๒๔๔๕ ซึ่งมีเป้าหมายให้เด็กไทยทุกคนได้เรียน

หนังสือ ซึ่งเรียกขานกันเวลานั้นว่า "การจัดการศึกษาขั้นต้นสำหรับทวยราษฎร์" ต่อมามีการประกาศโครงการศึกษา ฉบับ พ.ศ.๒๔๕๐ และฉบับ พ.ศ.๒๔๕๖ ซึ่งเน้นการประถมศึกษาสายวิชาสามัญและวิสามัญ ฉบับ พ.ศ.๒๔๕๙ จัดการประถมศึกษาโดยจำแนกลักษณะการเรียนของเด็กชายหญิง พ.ศ.๒๔๖๒ โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อกระทรวงธรรมการเป็นกระทรวงศึกษาธิการและมีการปรับปรุงหน่วยงานบริหารการศึกษาครั้งสำคัญ

พ.ศ.๒๔๖๔ การประถมศึกษาของไทยก้าวมาสู่ยุคที่เรียกว่า "การศึกษาภาคบังคับสำหรับทวยราษฎร์" มีการประกาศโครงการศึกษา พ.ศ.๒๔๖๔ และพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๔๖๔ เป็นฉบับแรกเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๔๖๔ นอกจากนี้ทางราชการยังจัดให้มีการเก็บเงินการศึกษาพลี จากชายไทยอายุระหว่าง ๑๔-๖๐ ปีในอัตราหัวละระหว่าง ๑-๓ บาท (การศึกษาพลีได้ยกเลิกไปเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๒) พ.ศ.๒๔๗๕ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว ได้มีประกาศแผนการศึกษา พ.ศ.๒๔๗๕ ซึ่งกำหนดการศึกษาภาคบังคับ หรือ ประโยคประถมศึกษาหลักสูตร ๖ ปี ภายหลังการศึกษาภาคบังคับลดลงเหลือ ๔ ปี ตามประกาศแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๗๙ ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยสามารถใช้กฎหมายบังคับเด็กเข้าเรียนได้ทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก ส่วนทางด้านการศึกษา การสอน เริ่มเน้นเนื้อหาองค์สาม มีพุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา เมื่อสิ้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘) ประเทศไทยต้องปรับปรุงการบริหารทุกด้าน ทางด้านการศึกษารัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติครู พ.ศ.๒๔๘๘ เป็นฉบับแรกและ พ.ศ.๒๔๙๑ ประกาศยกฐานะครูประชาบาลขึ้นเป็นข้าราชการ ต่อมา มีประกาศแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๔๙๔ เพื่อสนองตอบสภาพความเปลี่ยนแปลงของ

เป็นพื้นฐาน-
การ ประ-
ปะเท่าที่ควร
อยู่ชยาถึง
๑๕) สมเด็จ-
เวบรมตำรา
ฐาราม ผัง
งไทยขึ้นเป็น
ไทยก็ยงคิด
ทยาการได้ก็
ล้านกล้าย
งสงข ชาว
ไปไทย ทั้ง
ณช วิทยา-
แพทย์ ดา-
ะเทศไทย
ปู่หัว(พ.ศ.
รณัตพระ-
เพื่อเป็นที่
ไปใต้ทรงตั้ง
นักปราชญ์
คณา อัน
งไทยใน-
ะจอมเกล้า
มีการพิมพ์
แพร่หลาย
กุลบุตรและ
ษาอังกฤษ
สนานิกาย-
ตั้งโรงเรียน
1.ศ.๒๔๐๓
งเรียนชาว
ลจอมเกล้า

สังคมทางด้านอาชีพโดยได้เพิ่มองค์คือ หัตถศึกษา
ขึ้นในหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาการ-
ประถมศึกษาครั้งใหญ่ ได้แก่ การจัดโครงการทดลอง
การศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามรูปแบบของการ-
ศึกษาแผนใหม่ ทางด้านการผลิตครูระดับประถมศึกษา
นั้น แต่เดิมใช้บุคคลที่ไม่มีวุฒิทางครูและพระสงฆ์
ทำการสอนกับครูจำนวนหนึ่งที่ผลิตจากโรงเรียนฝึก-
หัตถครู ได้แก่ ครูประกาศนียบัตรประชาบาลบ้าง ครู-
ประถมประโยคครูมูลและประโยคครูประถมบ้าง ในปี
พ.ศ.๒๔๙๗ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งวิทยาลัย
วิชาการศึกษาเพื่อผลิตครูประถมศึกษาระดับความรู้-
ปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษาดังกล่าว ได้พัฒนา
มาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นสถาบัน
หลักในการผลิตบุคลากรด้านการประถมศึกษาอยู่ใน-
ปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๐๑ รัฐบาลโดยมี จอมพลสฤษดิ์
ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ปฏิรูปแนวคิดในการ
พัฒนาประเทศ โดยประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๐๓ และ ต่อมารัฐบาลได้วางแผนพัฒนา-
เศรษฐกิจและสังคมฉบับแรก (พ.ศ.๒๕๐๕-๒๕๐๙)
การประถมศึกษาจึงเข้าอยู่ในแผนพัฒนาดังกล่าวโดย
วางแผนสร้างการประถมศึกษาหลักสูตร ๗ ปี ซึ่ง
สอดคล้องกับแผนการจี (Karachi Plan) ของ
องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสห-
ประชาชาติ(UNESCO)ที่ต้องการกำจัดโรคไม่รู้หนังสือ
และขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของมวลประชาชาติ-
ของโลก ประเทศไทยในเวลานั้น มีเป้าหมายที่จะ
ขยายการศึกษาภาคบังคับจาก ๔ ปี เป็น ๗ ปี ให้
ทั่วประเทศภายใน ๑๐ ปี และได้กำหนดให้ วันที่
๑ ตุลาคม เป็นวันการศึกษาประชาบาล เริ่มตั้งแต่
พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมา หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.
๒๕๐๓ นั้น นับว่าเป็นหลักสูตรการศึกษายุคใหม่ที่จะ
ยกระดับประถมศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น รัฐบาลจึง
พิจารณาทางด้านการบริหารงานประถมศึกษาว่า สม-

ควรได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด
จึงมีมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๐๔ ให้โอนโรงเรียน-
ประถมศึกษาส่วนใหญ่ไปสังกัดองค์การบริหารส่วน-
จังหวัด ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงมหาดไทย

ในช่วงระยะ ๒๐ ปี หลังประกาศใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๐๓ แล้ว สังคมไทยได้พัฒนา
อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาเริ่มไหวตัว
ที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจึงประกาศ แผนการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๐ และประกาศใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๒๑ กำหนดหลักสูตรประถม-
ศึกษา ๖ ปี เป็นการศึกษภาคบังคับ ประกอบด้วย
ประถมศึกษาตอนต้น ๔ ปี ประถมศึกษาตอนปลาย
๒ ปี การเปลี่ยนหลักสูตรกระทำเมื่อปีจันทรคติ
ไปเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๖ ทางด้านการบริหารการประ-
ถมศึกษา เกิดมีความเคลื่อนไหวตั้งแต่เหตุการณ์ ๑๔
ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ เป็นต้นมา ครูระดับประถม-
ศึกษา ได้รวมตัวกันเป็นชมรมบ้าง สมาคมบ้าง สห-
พันธ์ครูบ้าง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลจัดบริหารการ-
ประถมศึกษาเป็นองค์กรอิสระ ในที่สุดรัฐบาลได้
ประกาศพระราชบัญญัติ พ.ศ.๒๕๒๓ โอนกิจการ
บริหารโรงเรียนประชาบาล องค์การบริหารส่วนจัน-
หวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา
ไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ภายใต้การบริหารของ
กระทรวงศึกษาธิการ การโอนโรงเรียนระดับประถม-
ศึกษารุ่นนี้มีผลให้รัฐบาลต้องประกาศพระราชบัญญัติ
ถึง ๔ ฉบับ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติระเบียบข้า-
ราชการครู พ.ศ.๒๕๒๓ นั้น มีผลให้ครูระดับประ-
ถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐมีฐานะเป็นข้า-
ราชการพลเรือนอีกครั้งหนึ่ง ส่วนการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการ-
ประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๒๓ ได้จัดการบริหารในรูปคณะ

กรรมการด้าน
ชาติ ระดับ
โรงเรียน

พ.ศ.

๒๕ พฤศจิกายน

โดยถือเอา

พระมงกุฎ

บัญญัติประ

พวงขนชาว

สอนระดับ

พ.ศ.๒๕๒๓

ความร่วมมือ

เอกชน ก็

ให้สอดคล้อง

ประถมศึกษ

ในการร่วม

โครงการส

ศึกษาเพื่อ

เป็นต้น เ

ทางด้านก

ฐานอาชีพ

ถมศึกษา

มวลชนให้

มั่นคงขอ

หลักการ

การ

ซ้อนกันอ

กันอยู่ใน

กัน และ

การกับระ

ออกเป็น

อย่างใกล้ชิด
โรงเรียน-
หารส่วน-
มหาดไทย
หลักสูตร
ได้พัฒนา
เริ่มไหวตัว
แผนพัฒนา
การศึกษา
หลักสูตร
ประอม-
ประกอบด้วย
อนปลาย
ระบหลัก-
การประ-
ารณ์ ๑๔
ประอม-
ง สห-
การการ-
ัฐบาลได้
นกิจการ
ส่วนจ้ง-
วุฒศึกษา
ศึกษา-
หารของ
ประอม-
ชบัญญัติ
ียบเข้า-
กับประ-
ป็นเข้า-
โรงเรียน
การการ-
รูปคณะ

กรรมการดำเนินงานออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับ
ชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่ม
โรงเรียน

พ.ศ. ๒๕๒๔ ทางราชการได้ประกาศให้วันที่
๒๕ พฤศจิกายน เป็นวันการประถมศึกษาแห่งชาติ
แทนวันที่ ๑ ตุลาคม (วันการศึกษาประชาบาล)
โดยถือเอาวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระราชทานพระราชม-
ัญญัติประถมศึกษาฉบับแรก (พ.ศ. ๒๔๖๔) ให้แก่
ปวงชนชาวไทยเป็นสำคัญ ทางด้านการเรียนการ-
สอนระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ดำเนินมาด้วยความก้าวหน้าโดยได้รับความ
ร่วมมือทั้งทางส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และภาค
เอกชน กิจกรรมการเรียนการสอนได้รับการปรับปรุง
ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศทุกด้าน โรงเรียน
ประถมศึกษาได้ปรับตัวเป็นโรงเรียนชุมชน มีบทบาท
ในการร่วมพัฒนาชนบทตามโครงการต่าง ๆ เช่น
โครงการสร้างงานในชนบท (ก.ส.ช.) โครงการ-
ศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยกชน(กศ.พช.)
เป็นต้น เนื้อหาการเรียนการสอนมีแนวโน้มเน้นหนัก
ทางด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต และการงานพื้น-
ฐานอาชีพ แก่ประชาชนชาวไทย ซึ่งทำให้การประ-
ถมศึกษามีความหมายเป็นองค์สำคัญในฐานะพลัง-
มวลชนใหญ่ที่สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและความ
มั่นคงของชาติ

หลักการของการประถมศึกษา

การประถมศึกษาเป็นระบบการศึกษาที่มีโครงสร้าง
ซ้อนกันอยู่เป็นมิติ แต่ละมิติล้วนแต่สัมพันธ์ต่อกัน
กันอยู่ในระบบรวม หรือระบบประถมศึกษาอันเดียว
กัน และยังมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ และสหองค์-
การกับระบบอื่นๆ อีกหลายระบบ ซึ่งควรจะจำแนก
ออกเป็น ๓ มิติ แต่ละมิติประกอบด้วยหลักการต่างๆ

ดังนี้

มิติที่ ๑ การประถมศึกษาในฐานะที่เป็นระบบ
การศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นวิทยาการทางศึกษา-
ศาสตร์ (science of education) โดยหลัก
การดังนี้

หลักการที่ ๑ การประถมศึกษาเป็น
การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเบื้องต้นทั่ว ๆ ไป ของ
มนุษย์ที่จะต้องมิตักษะอันเป็นเครื่องมือในการเรียน-
รู้ ได้แก่ การที่มนุษย์จะพัฒนาตนเองจากปฐมวัย
โดยสามารถสื่อภาษามาตุภูมิของตนทั้งทางด้านฟังรู้-
เรื่อง พูดถูกต้อง อ่านหนังสือออก เขียนหนังสือ
และคิดคำนวณเลขเบื้องต้นได้

หลักการที่ ๒ การประถมศึกษาเป็น
การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเบื้องต้นทั่วๆ ไป ของ
มนุษย์ที่จะต้องแสวงหา สิ่งสมและสร้างเสริมประสพ-
การณ์ชีวิตให้แก่ตนเองในอันที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วย
ฐานะของบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติอันเป็นที่พึงปรารถนา
ของสังคม รวมทั้งมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการดำรง
ชีพให้มีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
นั้น ๆ

หลักการที่ ๓ การประถมศึกษาเป็น
การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเบื้องต้นทั่วๆ ไป ของ
มนุษย์ที่จะต้องเรียนรู้ในการประกอบหน้าที่ที่งาน
และอาชีพพื้นฐาน เพื่อจะได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรง
ชีวิตทั้งงานอาชีพ งานบ้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของตนเอง และสังคมเผ่า
พันธุ์ส่วนรวม

มิติที่ ๒ การประถมศึกษาในฐานะที่เป็นระบบ
การศึกษาที่เกื้อกูลสถานภาพของการ เป็นมนุษย์
(humanness) ขึ้นในสังคมมนุษย์ โดยหลัก
การดังนี้

หลักการที่ ๑ การประถมศึกษาเป็น

ปัจจัยชี้้นำหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งหมายถึง การเปิดโอกาสอันเท่าเทียมกันของมนุษย์ในทางการศึกษา โดยไม่ยกเว้น ไม่ว่าจะเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ศาสนาฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างไร

หลักการที่ ๒ การประถมศึกษาเสริมสร้างมนุษย์ในช่วงปฐมวัย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาต่างๆ ได้ ทั้งการคิดและการกระทำนั้น เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ บริสุทธิ์ สุจริต และมีสัจการต่อตนเองและผู้อื่น เว้นจากการคิดชั่ว ทำชั่ว ทำแต่ความดี คิดแต่ทางที่ดี กระทำกายและใจให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องแผ้วเสมอ

มิติที่ ๓ การประถมศึกษา ในฐานะที่เป็นพลังสร้างเอกภาพของสังคม (social unity) ทั้งทางด้านลึบทอดมรดกวัฒนธรรม อนุรักษ์สถาบันและอุดมการณ์ และนำชาติบ้านเมืองให้พัฒนาต่อไปโดยหลักการดังนี้

หลักการที่ ๑ การประถมศึกษาสร้างพลังมวลชนในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าบุคคลในอาชีพใด พ่อค้า ชาวไร่ ชาวนา ข้าราชการ ทหาร ทุกระดับหน้าที่ของชาติล้วนแต่เป็นผลผลิตของการประถมศึกษาทั้งสิ้น กำลังผลิตของบุคคลในหลายอาชีพย่อมมาผนึกกันเป็นพลังมวลชนของบ้านเมือง

หลักการที่ ๒ การประถมศึกษาสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศชาติ สามารถดำรงไว้ซึ่งเอกราชคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาวหรือผู้สูงอายุ สามารถร่วมมือ ร่วมใจกันคุ้มครองชาติบ้านเมืองได้ทุกกาลเทศะ การจะมีอุดมการณ์ร่วมกันก็ต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษาอย่างน้อยระดับประถมศึกษา

หลักการที่ ๓ การประถมศึกษาสร้างเสริมลักษณะนิสัยของประชากรในระบอบการปกครอง

แบบประชาธิปไตย เช่น การเคารพในสิทธิของบุคคล ใช้สิทธิของตนในขอบเขต เคารพกฎหมายของบ้านเมือง ร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในกิจการต่างๆ ของส่วนรวม รวมทั้งใช้หลักการความรู้ทางวิชาการ และทฤษฎีปัญหาเป็นเครื่องศึกษา ตัดสินปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผล โดยปราศจากความงมงาย ความหลงผิด และไม่ถูกชักจูงด้วยการโฆษณาชวนเชื่อในรูปแบบต่างๆ ได้

การจัดการประถมศึกษาในประเทศไทย
ก. ภูมิหลังการประถมศึกษา

ประเทศไทยจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา มาแต่โบราณ ความมั่นคง เกราะงา เอกภาพ และเอกลักษณ์ของชาติ ดำรงอยู่ได้ก็ด้วยการที่คนไทยมีระบบและสถาบันทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษานั้นมีจุดเริ่มต้นที่การประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาก่อนขั้นพื้นฐาน เพื่อเรียนรู้เรื่องราวของชนชาติ เผ่าพันธุ์ของคนไทยทั้ง ทางด้าน ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนาและอาชีพ ระดับพื้นฐาน ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ไทยเราจึงมีสำนักเรียนเพื่อกุลบุตรคนไทยทั่วประเทศ จากยุคโบราณผ่านมาสู่ยุคสุโขทัย ยุคอยุธยา รัตนโกสินทร์ตอนต้น คนไทยสมัยนั้น ฝึกหัดเรียนเขียนอ่าน ฝึกงานศิลปะ เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของตนเอง ฝึกการทำมาหากิน ทำไร่ ทำนา ฝึกงานช่าง ฝึกปรีอวิชายุทธศาสตร์เพื่อป้องกันประเทศ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการประถมศึกษายุคโบราณของไทยทั้งสิ้น การประถมศึกษายุคก่อนหลอมรวมอยู่ในพระศาสนา วัดจึงเป็นสถาบันการศึกษา และศูนย์ศิลปวิทยาการของคนไทย พระสงฆ์ทำหน้าที่ผู้สอน คนไทยมีตำราแบบเรียนของตนเอง มีหลักสูตรการสอนเป็นระบบตามรูปแบบของวัฒนธรรมไทย จนกระทั่งย่างเข้าสู่ยุครัตนโกสินทร์ วิทยาการตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในการสร้างระบบการประม-

ศึกษาของไทย
พระจุลจอม
ประเทศไทย
แบบอย่างตะ
การศึกษา ห
ศึกษา ดัง
มาลากุล) ।
ได้ทุลเกล้า
เทศนั้น แล
ธรรมศักดิ์
เดินทางไปดู
ตามแบบตะ
เริ่มจัดโรงเว
ศาสนจักร
ศึกษาของ
ลำดับมาใน
ศึกษา ซึ่ง
ศึกษา พล
แผนใหม่ตะ
เทธา ।
พ.ศ.๒๕๐๓
แปลงหลัก
พ.ศ.๒๕๑๒
ทางการเรีย
ข. ๗
ปรัช
การ
มีความรู้ค
และมีควา
ได้ เมื่อเ
ประกอบส
สามารถ

รของบุคคล
ของบ้าน-
งการต่าง
งวิชาการ
ญาต่าง
วมหลง-
เชื้อใน

มศึกษา
พ และ
จในไทยมี
การศึกษา
การศึกษา
เฝ้าพันธุ
วัฒนธรรม
กฐานทาง
เพื่อกลบุตร
ยุคสุโขทัย
ในไทยสมัย
เรียนรู้วิถี
กิน ทำไร
เพื่อป้องกัน
ยุคโบราณ
ลอมรวม
ษา และ
ทำหน้าที่
มีหลัก-
กรมไทย
ระตะวัน-
ระประม-

ศึกษาของไทย เริ่มต้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ยุคใหม่ของการจัดการศึกษาตามแบบอย่างตะวันตกโดยโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศโครงการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๑ และกำหนดหลักสูตรประถมศึกษา ดังที่พระยาวิสุทธีสุริยศักดิ์ (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอังกฤษ ได้ทูลเกล้าถวายความคิดเห็นตามแบบอย่างของประเทศนั้น และ พ.ศ. ๒๔๔๕ ทรงรับสั่งให้ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เดินทางไปดูการศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจัดการศึกษาตามแบบตะวันตกได้ผลดี ซึ่งเป็นเหตุให้ประเทศไทยเริ่มจัดโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นเป็นเอกเทศ แยกจากศาสนาจักร การประถมศึกษาจึงมีพัฒนาการมาสู่การศึกษาของปวงชน (ทวยราษฎร์) อย่างแท้จริงโดยลำดับมาในรูปแบบการศึกษาภาคบังคับ การประถมศึกษา ซึ่งเน้นองค์สามองค์ได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา การประถมศึกษาแผนใหม่ตามโครงการพัฒนาการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา การประถมศึกษาตามรูปแบบของหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งเน้นเนื้อหาวิชาจนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เป็นการประถมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเน้นพฤติกรรมเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ

**ข. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑
ปรัชญาของการประถมศึกษา**

การประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน คิดเป็น ทำงานเป็น และมีความรู้ความสามารถแก้ปัญหาชีวิตระดับพื้นฐานได้ เมื่อเรียนจบหลักสูตรประถมศึกษาแล้ว สามารถประกอบสัมมาชีพได้ตามความเหมาะสมแก่สภาพและสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปก-

ครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักการประถมศึกษา

๑) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน หมายความว่า เราจัดการประถมศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดหรือมีฐานะอย่างไรย่อมได้รับประโยชน์จากการประถมศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

๒) เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต หมายความว่า สิ่งต่างๆหรือเรื่องต่างๆที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน จะต้องมิใช่ประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียนเพื่อความอยู่ดีกินดีของทุกคนและของสังคม

๓) เป็นการศึกษาเพื่อสร้างเอกภาพของชาติ หมายความว่า เราจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของคนในชาติ ทั้งในด้านภาษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง

จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา

หลักการเป็นแนวทางหรือทิศทาง ส่วนจุดหมายเป็นเหมือนปลายทางที่จะไปให้ถึง หลักสูตรประถมศึกษา ได้กำหนดจุดหมายไว้เป็น ๔ หมวด คือ

- ๑) คุณสมบัติที่ต้องการเน้น เช่น ความเสียสละ ความมีวินัย ความอดทน ความซื่อสัตย์ และความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น
- ๒) ความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเช่น ภาษา การคิดคำนวณ สุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ พลังงาน เป็นต้น
- ๓) ชีวิตที่สงบสุข ได้แก่ การรู้จักทำตนให้มีความสุขตามอัธยาศัยของตน รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเอง รวมทั้งการนำหลักธรรมในศาสนามาใช้เพื่อประโยชน์สุขแห่งตน
- ๔) สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ได้แก่การ

ทำคนให้เป็นสมาชิกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และ
ประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม

กล่าวได้ว่า จุดหมายคือ สถานที่ปลายทางของ
การเดินทาง และจุดหมายของการประณตศึกษาคือ
ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มี
ความสุข และเป็นพลเมืองดีของสังคม บ้านเมือง
และโลก

โครงสร้างของหลักสูตรประณตศึกษา

หลักสูตรประณตศึกษา จัดการเรียนการสอนใน
ปีการศึกษาหนึ่งให้มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วัน
หรือ ๔๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละไม่น้อยกว่า ๒๕
ชั่วโมง รวมเวลาปีการศึกษาละ ๑,๐๐๐ ชั่วโมง โดย
จัดการสอนเป็นคาบ คาบละ ๒๐ นาที ดังนั้นใน
รอบปีการศึกษาจึงไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ คาบ รวมทั้ง
มวลประสบการณ์พิเศษอีกประมาณ ๖๐๐ คาบ การ
เรียนการสอนจัดแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม (มวล) ประ-
สพการณ์ คือ

๑) กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่
ภาษาไทย ๑,๐๕๐ คาบ และ คณิตศาสตร์ ๔๕๐
คาบ

๒) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ๔๕๐ คาบ
เป็นกลุ่มที่เกี่ยวกับชีวิตกับสิ่งแวดล้อม มีเรื่องราวต่างๆ
เช่น สิ่งมีชีวิต ชีวิตในบ้าน การเมืองและการ-
ปกครอง เป็นต้น

๓) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ๗๕๐ คาบ

ได้แก่ จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์
พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย

๔) กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ๓๐๐ คาบ
มีเรื่องสำคัญ ๓ เรื่อง คือ

(๑) งานบ้าน

(๒) งานเกษตร และ

(๓) งานประดิษฐ์และงานช่าง

๕) กลุ่มประสบการณ์พิเศษ สำหรับชั้น ป.๕-
๖ จะต้องเลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งใน ๒ วิชา คือ
วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาชีวิตที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต
โดยขยายเวลาเรียนออกไปวันละ ๑ ชั่วโมง หรือ
๓ คาบ เป็นวันละ ๖ ชั่วโมง หรือ ปีละ ๒๐๐
ชั่วโมง กล่าวคือ นักเรียนชั้น ป.๕-๖ นอกจาก
เรียนกลุ่มที่ ๑-๔ รวม ๑,๐๐๐ ชั่วโมงต่อปีแล้วจะ
ต้องเลือกเรียนวิชาในกลุ่มที่ ๕ อีก ๑ วิชา ๒๐๐
ชั่วโมงหรือ ๖๐๐ คาบ ด้วย

ค. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประ- ณตศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตรประณตศึกษา ซึ่งประ-
กอบด้วยมวลประสบการณ์ ๕ กลุ่ม ดังกล่าวแล้ว เมื่อ
นำมาสู่ภาคปฏิบัติจริง การเรียนการสอนจะต้อง-
หลอมรวมมวลประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และ
จัดคาบการเรียนเป็นกลุ่มบูรณาการโดยใช้กลุ่มสร้าง-
เสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกน ตามลักษณะแผน-
การสอนบูรณาการดังนี้

จำนวนโรง
เรียน'
โรงเรียน'
โรงเรียน'

จำนวนครู
ปริญญา
อนุปริญญา
ต่ำกว่า
ครูไม่มี

จำนวนนัก
ระดับชั้นเร

อนุปาล
ระดับป
ระดับป
ระดับป

คณะกรรม
คณะกรรม
บันลือ พ
เปลื้อง ณ

วิชาการ,
ศึกษารึก
เอ็

ศึกษารึก
Thomp

ะนาฏศิลป์

๓๐๐ คาบ

ชั้น ป.๕-

วิชา คือ

รตำรงชีวิต

ม่ง หรือ

ละ ๒๐๐

นอกจาก

อปปีแล้วจะ

ง่า ๒๐๐

ียนประ-

ซึ่งประ-

แล้ว เมื่อ

จะต้อง-

กัน และ

ุ่มสร้าง-

ณะแผน-

๑๕๗

จำนวนโรงเรียน ๓๑.๒๕๐ โรงเรียน จำแนกตามขนาด

โรงเรียนขนาดใหญ่ ๔๔๗ โรงเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง ๒,๔๗๐ โรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก ๒๗,๗๔๓ โรงเรียน

จำนวนครู ๓๓๕,๒๑๕ คน จำแนกตามวุฒิ

ปริญญาตรี/สูงกว่า ๑๓๒,๑๐๘ คน

อนุปริญญา/เทียบเท่า ๑๓๗,๔๓๘ คน

ต่ำกว่าอนุปริญญา ๕๕,๒๗๕ คน

ครูไม่มีวุฒิทางการศึกษา ๕,๘๙๔ คน

จำนวนนักเรียน ๖,๕๑๕,๒๑๔ คน จำแนกตามระดับชั้นเรียน

อนุบาล-เด็กเล็ก ๓๗๔,๖๐๕ คน

ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ๑,๑๑๓,๖๘๖ คน

ระดับประถมศึกษาปีที่ ๒ ๑,๐๐๗,๖๓๑ คน

ระดับประถมศึกษาปีที่ ๓ ๕๙๖,๗๗๗ คน

ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ๙๗๔,๘๗๔ คน

ระดับประถมปีที่ ๕ ๔๗๗,๐๑๐ คน

ระดับประถมปีที่ ๖ ๔๗๔,๖๒๖ คน

จำนวนนักเรียนดังกล่าวนี้เป็นสถิติเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่เมื่อรวมกับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอื่นๆ คือ กรมสามัญศึกษา ประมาณ ๑๒,๑๘๓ คน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประมาณ ๖๓๕,๐๓๑ คน การศึกษาส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ประมาณ ๕๕๖,๒๐๓ คน และอื่นๆ มีโรงเรียนสาธิตสังกัดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย รวมทั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประมาณ ๒๐,๔๗๗ คน ดังนั้นนักเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ในขณะนั้น (พ.ศ.๒๕๒๔) จึงมีประมาณ ๗,๕๕๓,๑๐๘ คน จากสถิตินี้มีข้อน่าสังเกตว่า จากการวางแผนครอบครัว ทำให้เด็กประถมศึกษา มีจำนวนลดลงประมาณร้อยละ ๑.๘ ทุกปี

หทัย ตันหยง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน การประถมศึกษา ๒๕๒๖ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๒๗
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน สถิติการประถมศึกษา ๒๕๒๔ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๒๔
บันลือ พฤกษ์วัน การประถมศึกษา ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๕
เปลื้อง ณ นคร และคณะ ประวัติการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๕๒
วิชาการ, กรม หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๒๐
ศึกษาธิการ, กระทรวง คู่มือการอบรมวิทยากรในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑. เซ็นทรัล-
เอ็กซ์เพรสศึกษาการพิมพ์ ๒๕๒๐
ศึกษาธิการ, กระทรวง ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๔๕
Thompson, Merritt M. The History of Education. Barnes and Nobel, Canada
1873.